

УТВЪРДИЛ

КРЕМЕНА КРЪСТЕВА

Директор на СУ „Йордан Йовков“ – Русе

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА, АЛКОХОЛ, ТЮТЮНОПУШЕНЕ И ХАЗАРТ ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027 ГОДИНА

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящата училищна програма е разработена в изпълнение на Националната стратегия за борба с наркотиците 2026–2030 г. и Плана за дейности по нейното изпълнение.

Националната стратегия е приета с Решение № 380 на Министерския съвет от 7 май 2026 г. и поставя акцент върху превенцията, ранната намеса, ограничаването на употребата на психоактивни вещества и изграждането на безопасна среда за децата и младите хора.

Програмата е съобразена с особеностите на училищната среда в гр. Русе и с възможностите за взаимодействие с местните институции и организации, включително Общинския съвет по наркотични вещества – Русе и Превантивно-информационния център – Русе.

II. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ

Училището разглежда превенцията на употребата на психоактивни вещества като част от цялостната политика за подкрепа на личностното развитие, психичното благополучие, безопасната училищна среда и превенцията на рисковото поведение.

Необходимостта от системна превенция се определя от:

- възрастовите особености на учениците;
- влиянието на връстниците;
- достъпа до информация и съдържание в интернет и социалните мрежи;
- необходимостта от развитие на умения за справяне със стрес и силни емоции;
- необходимостта от ранно разпознаване на рисковото поведение;
- необходимостта от активна работа с родителите;
- необходимостта от координация между училището и специализираните местни услуги.

Местният контекст е особено подходящ за партньорство с Общинския съвет по наркотични вещества – Русе и Превантивно-информационния център – Русе. По данни от отчета им за 2025 г. центърът е реализирал превантивни дейности с ученици от 5–7 и 8–11 клас, работил е с родители и училищни специалисти и е развивал програми за универсална, селективна и индикативна превенция.

III. ВИЗИЯ

Средно училище „Йордан Йовков“ – гр. Русе да бъде безопасна, подкрепяща и приобщаваща среда, в която учениците развиват умения за здравословен начин на живот, критично мислене, самостоятелно вземане на решения и устойчивост спрямо рискови поведения.

IV. ОСНОВНА ЦЕЛ

Намаляване на риска от употреба на наркотични и психоактивни вещества, алкохол, хазартни зависимости сред учениците чрез системна, възрастово подходяща и доказателствено ориентирана превенция, развитие на умения за живот, ранно идентифициране на риска и своевременно насочване към подходяща подкрепа.

V. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

1. Да се повишат знанията на учениците за рисковете от употребата на психоактивни вещества – наркотици, алкохол и др.
2. Да се развиват умения за вземане на решения и оценка на риска.
3. Да се развиват умения за отказ при натиск от връстници.
4. Да се развиват умения за управление на стрес, тревожност, конфликти и силни емоции.
5. Да се насърчава участието в спортни, творчески, доброволчески и ученически инициативи.
6. Да се повиши информираността на родителите.
7. Да се повиши професионалният капацитет на педагогическите специалисти.
8. Да се създаде ефективен механизъм за ранно идентифициране и насочване.
9. Да се развие устойчиво партньорство между училището и местните институции в гр. Русе.

VI. ЦЕЛЕВИ ГРУПИ

Основна целева група

Ученици от V до XII клас.

Допълнителни целеви групи: родители; педагогически специалисти; училищен психолог; медицински специалист; училищно ръководство.

Специална подкрепа

Ученици, при които са установени рискови фактори или тревожни промени в поведението, се насочват към подходяща индивидуална подкрепа от квалифицирани специалисти.

VII. ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ

1. Превенция чрез развитие на умения за живот
Занятията се насочват към: самопознание; самооценка; управление на емоциите; справяне със стрес; решаване на проблеми; критично мислене; вземане на решения; комуникация; поставяне на граници; отказ при натиск; търсене на помощ.
2. Здравна грамотност
Учениците получават възрастово подходяща информация за: психоактивните вещества; рисковете за физическото и психичното здраве; зависимостта; новите психоактивни вещества; рисковете от употреба на неизвестни вещества; влиянието на средата и връстниците; възможностите за помощ.
3. Превенция на рисковото поведение
Работи се върху: натиска от връстници; импулсивното поведение; конфликти; агресивно поведение; социалната изолация; проблеми с адаптацията; рисков онлайн поведение.
4. Позитивно използване на свободното време
Училището насърчава: спорт; изкуство; музика; доброволчество; ученически клубове; обществени инициативи.

VIII. ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ

V–VII клас

Основни теми за дискусия:

- „Какво означава да се грижа за себе си?“
- „Моите емоции и как да ги управлявам“
- „Как да вземам добри решения?“
- „Как да кажа НЕ?“
- „Когато приятелите ме притискат“
- „Към кого мога да се обърна за помощ?“

Методи: ролеви игри; казуси; интерактивни упражнения; работа в групи; дискусии; творчески дейности.

IX. VIII–X КЛАС

Основни теми:

- „Митове и факти за психоактивните вещества“
- „Влияние на групата“
- „Натискът от връстници“
- „Решения под влияние на емоции“
- „Стрес и начини за справяне“
- „Онлайн влияние и рисковото съдържание“
- „Как да потърся помощ?“

Предвиждат се срещи със специалисти от Превантивно-информационен център – Русе и други компетентни институции.

X. XI–XII КЛАС

Основни теми:

- „Рискът и личният избор“
- „Психоактивни вещества и безопасност“
- „Шофиране и употреба на психоактивни вещества“
- „Стрес в училище и при преход към работа/висше образование“
- „Как да разпозная проблем при себе си или приятел?“
- „Как и къде се търси професионална помощ?“
- „Младежко лидерство и превенция“

Учениците от гимназиален етап могат да участват в ученически доброволчески екип.

XI. ПАРТНЬОРСТВО С ИНСТИТУЦИИТЕ В РУСЕ

Основен партньор

Превантивно-информационен център – Русе към Общинския съвет по наркотични вещества.

Партньорството включва: провеждане на занятия; консултации; обучения на педагогически специалисти; работа с родители; ученическо доброволчество; участие в кампании; насочване при необходимост.

Допълнителни партньори: РУО- Русе, Община Русе, РЗИ, ОД на МВР, БЧК – Русе, социални услуги, медицински специалисти и други компетентни организации.

XII. ПАРТНЬОРСТВО С РОДИТЕЛИ

Примерни теми за родителски срещи: Как да говорим с детето си за наркотиците?“, „Как да разпознаем тревожни промени в поведението?“, „Вейпинг, никотин и други психоактивни вещества“, „Социалните мрежи и влиянието на връстниците“, „Кога да потърсим професионална помощ?“.

XIII. МЕХАНИЗЪМ ЗА РАННО ИДЕНТИФИЦИРАНЕ

При възникване на тревога за ученик се следва установеният вътрешен ред:

Наблюдение → разговор с ученика → консултация с психолог → оценка на потребностите → включване на родител/настойник съобразно конкретния случай → насочване към специалист/услуга → проследяване.

Училището не поставя медицинска диагноза и не извършва лечение.

XIV. КРИЗИСНА СИТУАЦИЯ

При непосредствен риск за живота или здравето на ученик се прилагат правилата за действие при спешни случаи и се търси медицинска помощ.

При съмнение за употреба училището не предприема публично обвиняване или стигматизиране на ученика.

Приоритет са: безопасността; медицинската помощ при необходимост; информирането на отговорните лица; професионалната оценка; подкрепата и последващото проследяване.

XV. МЕТОДИ ЗА РАБОТА

Програмата се реализира чрез: дискусии; казуси; ролеви игри; групова работа; интерактивни презентации; филми и кратки видеоматериали; спортни дейности; доброволчески инициативи; индивидуални консултации.

XVI. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

До края на периода 2026–2030 г. се очаква:

- учениците да имат по-висока здравна грамотност;
- да се подобрят уменията им за вземане на решения;
- да се подобрят уменията за справяне с натиск от връстници;
- да се повиши готовността за търсене на помощ;
- родителите да бъдат по-информирани;
- педагогическите специалисти да имат по-добър капацитет за ранно разпознаване;
- да функционира устойчив механизъм за насочване;
- да се развие ученическо доброволчество;
- да се увеличи участието на учениците в позитивни извънкласни дейности;
- да се засили партньорството с местните институции в гр. Русе.

XVII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата програма е част от цялостната политика на СУ „Йордан Йовков“ – гр. Русе за създаване на безопасна и подкрепяща училищна среда.

Тя се реализира в партньорство с местните институции и организации и се актуализира ежегодно в зависимост от потребностите на учениците и промените в националната и местната политика за превенция.

Програмата е приета на заседание на Педагогическия съвет /протокол № 16/11.09.2026 г./ и е утвърдена със Заповед № 151/15.09.2026 г.